

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.и.н. Кирил Парашкевов Павликянов

(Софийски университет „Св. Климент Охридски“, специалност „Новогръцка филология“)

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
със заглавие

**ФРАЗЕОЛОГИЧНИ ЕДИНИЦИ СЪС ЗОО- И ФИТОКОМПОНЕНТ
В БЪЛГАРСКИЯ И ГРЪЦКИЯ ЕЗИК**

и автор

МАРИЯНА АСЕНОВА КАРТАЛОВА

Област на висше образование 2. Хуманитарни науки

Професионално направление 2.1. Филология, шифър 05.04.11

*Докторска програма по **Общо и сравнително езикознание***

Научен ръководител: *доц. д-р Станка Желязкова Козарова*

Дисертационният труд се състои от увод, шест глави, изводи, заключение, приложение и библиография. Съдържа общо 364 страници. Приложението на стр. 232-349 предлага азбучен показалец на фразеологичните единици със зоо и фитокомпонент, чието съществуване дисертантката е установила в български и новогръцки език. На стр. 312-313 е поместен списък с образни сравнения, съставен въз основа на книгата на Б. Янев „Образните сравнения с антропоцентричен характер в българския и английския език“ (Пловдив 2013 г.), който включва английски фразеологизми, преведени на български.

1. Актуалност на тематиката и целесъобразността на поставените цели и задачи

Според дисертантката актуалността на проблематиката според произтича от липсата на цялостни съпоставителни проучвания между българския и гръцкия език в сферата на фразеологизмите със зоо и фитокомпонент. По мое мнение това твърдение напълно отговаря на състоянието на нещата.

2. Познаване на проблема

Обект на изследване в дисертацията са лексикографски засвидетелстваните фразеологизми със зоо и фитокомпонент в два езика, като за целта е съставен корпус от 4738 фразеологични единици, 3811 български и 927 гръцки. Разборът на езиковите данни показва, че колегата Карталова много добре владее материала, който анализира. Познаването от нейна страна на литературата по въпроса е отлично, разглеждането на проблематиката е строго

систематизирано и подчинено на ясна вътрешна логика. Изложението звучи убедително и е поднесено на ясен и четивен език, въпреки наложената от темата широка употреба на специфична езиковедска терминология.

3. Методика на изследването

Приложената методика на езиковедско изследване се основава главно на *сравнителния анализ* на двата езика и на *лексикографската ексцерпция*, т.е. на извличането на езиковия материал само от печатни издания. За формиране на езиковия корпус дисертантката е използвала утвърдени речници на двата езика, както и изследвания, съдържащи речници. Този ѝ подход е продиктуван от обстоятелството, че при изготвянето на подобни книжни издания е налице прецизен подбор на фразеологизмите, а това е сигурен показател за тяхната устойчивост. При класификацията на фразеологизмите съобразно вида им колегата Карталова се движи строго в рамките на синхронното обобщаване на езиковите податки, т.е. прилага *синхронния метод за анализ* на лексикографските източници, съгласно който те трябва да отразяват съвременното състояние на езика и да обхващат времеви отрязък не по-голям от 50 г. Дисертантката използва също *описателния метод* или дескриптивния анализ, който позволява многоаспектно анализиране на особеностите на фразеологизмите, и *количествения метод*, който дава възможност за съпоставки и заключения относно честотата на използване на проучваните фразеологизми.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията е написана задълбочено и прецизно. При извършването на сравнителния анализ на българската и гръцката фразеологични системи дисертантката установява, че и в двата езика за създаването на зоокомпонентни и фитокомпонентни фразеологични единици се предпочитат едни и същи названия на растения и животни, при това с изключителен превес на фауната – 2986 зоокомпонентни единици в български срещу 668 в новогръцки. Засвидетелстваните и в двата езика фразеологизми с фитокомпонент се оказват значително по-малобройни – в българския те възлизат на 825, а в новогръцкия едва на 259. Колегата Карталова също така заключава, че над 50% от ексцерпирания зоокомпонентен корпус в българския език се отнася към типологията на сравнителните конструкции, докато в новогръцкия език образните сравнения от този тип са значително по-слабо представени. Важен е също така изводът на дисертантката за ясно очертания негативизъм и пейоративност на зоофразеологизмите, които очевидно се използват за извявяване главно на отрицателни емоции. Като основна разлика между българските и новогръцките фито и зоофразеологизми дисертантката отбелязва и много по-силно изразената набожност в гръцките изрази, най-вече при клетвите. Съществено е заключението на авторката, че различията между двата балкански

народа засягат не толкова съдържанието на посланията, залегнали във фразеологизмите, колкото начина, по който те са отправени, и категоричността, която е заложена в тях.

Обобщавайки, ще подчертая, че изводите и заключенията звучат убедително и логически произтичат от езиковедския анализ, предложен в основната част на дисертацията.

Намирам, че авторефератът напълно съответства на основния текст на дисертацията, а осемте публикации на дисертантката от последните години достатъчно добре илюстрират заниманията ѝ по темата на труда.

В заключение отбелязвам, че по мое мнение дисертационният труд на Марияна Карталова *съдържа резултати, които представляват оригинален принос за българската новогрещистика и езикознание*, и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дисертационният труд показва, че докторантката **Марияна Карталова** притежава теоретични знания и професионални умения за провеждането на изследвания по научна специалност филология.

Поради гореизложеното, давам своята *положителна оценка* за представения дисертационен труд и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Марияна Карталова* в област на висше образование *Хуманитарни науки* и по професионално направление *Филология*.

10 юни 2016 г.

Автор на становището:

проф. д.и.н. Кирил Парашкевов Павликянов